

VAHİY

H. P. Owen**

Çeviren: Ayşe ÇİL

Vahiy kavramı, Bultmann'ın düşüncesinde merkezi bir yer işgal eder. İyi ki o, konu hakkındaki görüşlerini tam, tutarlı ve açık bir şekilde sunmuştur. Fakat onları sistematik olarak sunmamıştır. Benim kendi sistemleştirme girişimimin, onun perspektifini çarpıtmayacağı veya amacını yanlış temsil etmeyeceğini umuyorum.¹

Benim tahlilim, *Varlık ve İman (Existence and Faith)* başlıklı cilt içinde tercüme edilen, Bultmann'ın ilk dönem yazılarına dayanacaktır.² Bunları temel belgelerim olarak seçiyorum çünkü Bultmann'ın vahiy teorisinin, kendisinin daha ziyade bunlar sebebiyle bilinir hale geldiği *mitolojiden arındırma* (Entmythologisierung)'nın sonraki talepleri tarafından (keskinleştirilmiş olabilir ise de) belirlenmediğini göstermeyi önemsiyorum.

Varlık ve İman'ın baş tarafındaki iki makalenin gösterdiği gibi, Bultmann, yazınsal kariyerinin başlangıcından itibaren, (eğer ben onu ortaya koyabilirsem) Tanrı'nın Mesih'teki vahyine beş karakteristik atfetmektedir.

(1) Onun temel aksiyomu, vahyin öznesinin ve nesnesinin, bir önermeler dizisi veya bir dogma bütünü olmadığı; yaşayan Tanrı'nın kendisinden fazla ya da eksik bir şey olmadığıdır. Dolayısıyla Bultmann, kendisinin tipik Katolik görüş olarak kabul ettiği vahyin, "bilginin veya doktrinin iletilmesi"ne dayandığı görüşünü reddeder (s. 66). Yeni Ahit'e dayanarak vahyin esas içeriğinin Mesih'in taşıdığı ilahi hayat olduğunu kabul eder. Bu kabul, son dönem teologlarının çoğunluğu tarafından paylaşılmaktadır; bunlar arasında sadece Temple, Hebert, Bulgakoff, Barth ve

** King's College The University of London, *The Theology of Rudolf Bultmann* (ed. Charles W. Kegley, SCM Press Ltd. Bloomsbury Street London, 1966), içinde, ss. 41-50.

¹ Bultmann teolojisini *Revelation and Existence* (Cardiff, 1957) adlı kitabımda bir bütün olarak incelemeye teşebbüs etmişim.

² Bunlar, Schubert M. Ogden tarafından seçilmiş, tercüme edilmiş, ve giriş yazılmıştır. Ben, İngiltere baskısını alıntılacağım (London: Hodder&Stoughton, 1961). Bütün atıflarım, bu cilde, ve özellikle "Concerning the Hidden and the Revealed God" (1917) ve "The Concept of Revelation in the New Testament" (1929) olacaktır.

Brunner'i zikretmek yeterlidir.³ Bultmann'ın ayırt edici katkısının, başarılı karakteristiklerde bulunması gerekir.

(2) Tanrı'nın vahiy fiili, ona aracılık eden olayların içinde eşzamanlı olarak saklıdır. O, daima hâzırdır, (kaçınılmaz kelimeyi kullanmak gerekirse), "kimliği gizli" (incognito) [diyebiliriz]. Bu hakikat, Bultmann'ın "Saklı ve Vahyedilmiş Tanrı" (The Hidden and the Revealed God) makalesinin başlığında belirtilir. Burada bize bahsedilen Tanrı'nın "saklılığı", hem O'nun varlığının indirgenemez sırrı ile hem de her sonlu insandaki daha az fakat benzer olan sır ile de uygundur:

Tanrı, eğer biz ona saygı ve tevazuyla yaklaşacaksak saklı ve sırlı olmak zorundadır. Aslında, bu insanlar arasında da böyledir. Biz çoğu zaman birimizin diğerine sırlar olduğumuz acısını hissederiz. Ve henüz, bizlere sırlar olan varoluşumuzun üzerinde doğru olarak düşündüğümüzde, birimizin diğeriyile ilgili tamamen bilmediği varoluşumuzda, kalbimize en yakın olan kişinin bile göremediği ve sanki mantiki bir önerme veya hesaplanan bir problemmiş gibi hesaba katamadığı varoluşumuzda kıymetli bir şey vardır[s. 28].

Bu ilahi öz-ifşa karakteristiği Bultmann'ın son yazılarında çokça vurgulanmaktadır. Hiç kimse Tanrı fiilini soyutlayamaz ve onu gözlem için bir obje olarak sunamaz. "Tanrı'nın işi bir sanatkar ya da bir mühendisin işi gibi etiketlenip isimlendirilemez."⁴ "İman gözünden başka her göze, Tanrı'nın fiili saklıdır. Sadece tabii olay genelde görülür ve belirlenirdir. Bu tabii olayda Tanrı'nın saklı fiili tamamlanır."⁵

(3) Vahiy vaazın Sözüyle bir "karşılaşma"da olur. Vaaz eden sadece vahye işaret etmez veya onun hakkında konuşmaz. Vaaz (preaching), Tanrı'nın insan hitap ettiği ve insanın Tanrı'ya cevap verdiği bir karşılaşmaya aracılık ederek, vahyin kendisi olur. Bultmann bunu sayfa 78'de ifade eder:

Vaazın kendisi vahiydir ve sadece onun hakkında konuşmaz, kişinin kendini anlayabildiği veya bilgi aracılığıyla kendisiyle ilişkiye girebildiği ve böylece vahye sahip olduğu bir içeriğe aracılık eder. Eğer vaaz bir içeriği bildiriyorsa, o aynı zamanda bize hitap etmektedir; o bizim bilinçlerimize konuşmaktadır, her kim kendisine hitap edilmesine izin vermeyi reddederse bildirileni anlamaz. O, kördür (II

³ Vahiyle ilgili görüşün tarihi, öncelikle Tanrı'nın kişisel mevcudiyetinin kendini-ifşa etmesidir, ve sadece ikincil olarak doktrinin formülasyonudur (açık ve kesin şekilde ifadesidir), John Baillie'nin *The Idea of Revelation in Recent Thought* (1956) adlı kitabında verilmektedir.

⁴ *Kerygma and Myth*, çev. R. H. Fuller (London: S. P. C. K., 1953), s. 121. Ben ona KM. olarak atıfta bulunacağım.

⁵ *KM*, s. 197.

Korintlilere mektup 4:4), ve vahiy ona örtülüdür (II Korintlilere Mektup 4:3).

Vaazın Sözü (kerigma) yle bir karşılaşma açısından ilahi-insani ilişkiyle ilgili bu eğilip bükölmez yorum, Bultmann'ın sürekli vahyi bir dogma sistemi olmaktan uzak, bir fiil olduğu görüşünü tekrarlamasının tam anlamını açıklamaktadır. O herhangi bir fiil çeşidi değildir. O Özellikle Tanrı'nın burada ve şimdi kararlı eskatolojik kurtuluş Sözüyle insana hitap etmesidir.

(4) Tanrı'nın incil bildirisinde kendini-ifşa fiili, işitende kendini anlama olmadıkça tamamlanmaz- yani olmaz. Eğer bir kişi, Tanrı'nın Sözüünü işitecek ve itaat edecekse, Tanrı Sözüünün kendi varoluşuyla ilişkisini görmelidir. Vahiy sadece Konuşanın örtüsünü açmaz. O aynı zamanda kim olduğunu ve kim olabileceğini göstererek işitenin örtüsünü açar.

Öyleyse, vahiy edilen nedir? Kesinlikle, vahiyyle ilgili soru doktrinleri-doktrinler, kişinin kendini keşfedemediği doktrinler-veya bildirildiği zaman bir kez ve ebediyen bilinen sırları araştırmak olduğu sürece-, bunlar değildir. Diğer yandan, bununla birlikte, her şey vahy edilmiştir, insanın gözleri kendi varoluşuyla ilgili açıldığı ve o bir kez daha kendisini anlayabildiği sürece. Bu, Luther'in söylediği gibi: "Böylece, kendinde olmadığımızda, Tanrı bizi kendimize gelmemiz için onu getirir; ve onun bilgisi aracılığıyla kendimiz hakkındaki bilgiyi bize verir" [ss. 85-6].

Vahiy asla evrenle insanın ondaki yeriyle ilgili bir teori olamaz. O daima Tanrı'nın huzurunda belirli bir konumda bizim duruşumuzun ifşasıdır ve daima bu konum biriciktir. Onu spekülatif bir dünya görüşü için temel olarak kullanmakla ilgili herhangi bir çaba onun doğasını tahrip etmeyi kesinleştirir.

O halde gerçekte vahiyde ayrıca verilen bir bilgi söz konusudur, bununla birlikte vahiy dikkate değer doktrinleri bildirmek için tabiatüstü bir düzenlemedir. Bana bir bilgi verilmektedir, yani, kendimle, řu anki benle ilgili bir bilgi, bu bilgide mesajın sözü bana konuşmaktadır. Böylece o bir gözlemcinin bilgisi değildir, insanın belirli genel açıklama prensipleri temelinde, dünya içindeki bir fenomen olarak yorumladığı bir dünya görüşü değildir, fakat aksine mesajda ifşa olunan kendimi anlama imkanını ele geçirmem için sadece bana açılan bir bilgidir; o sadece iman ve sevgi fiilinde gerçek olan bir bilgidir [s. 88].

(5) Tanrı'nın vahyi daima şimdidedir. Onu geçmişe yerleştirmek, kendini anlam siferinden onu kaldırmak olurdu. "Tarihsel İsa"da ilahi bir anlam algılamak imkansızdır. Mesih, Tanrı bize Mesih vasıtasıyla şimdiki bir karşılaşmada konuştuğu ölçüde Vahy eden (Revealer) olur.

Nasıl ki vaazı, sadece geçmişle ilgili aracılık eden bir bildirim olarak düşünmek tamamen yanlış olursa, yine, diğer yandan, kurtuluş olgusunu bir yer ve bir zamanda vuku bulan izole olmuş ve bir bildirim yoluyla şimdiye aracılık edilmesi gereken bir olgu olarak düşünmek de yanlış anlamak olurdu. Vaaz olarak mesajın bizzat kendisi, kurtuluş olgusuna aittir, yine bu olgu da vaazsız olduğu şey değildir. O halde yine vaazı işiteninin onun vasıtasıyla arkasından gidebileceği bir tarz yoktur, ister bir "tarihsel İsa"yı bulmak için olsun, isterse belirli bir zamanda ve belirli bir yerde olmuş kozmik bir süreci bulmak için olsun. Aksine onun için kararlı olan her şey onun şimdisinde vuku bulmaktadır; "şimdi kurtuluş günüdür" [s. 79].

Son makalelerinde, Bultmann " tarihsel İsa" ile "imanın İsa'sı" arasındaki bu zıtlık üzerinde yoğunlaşmıştır. O, imanın tarihsel araştırmadan destek alabilmesini kesin olarak reddetmektedir. Kerigma tamamen kendi kendini tasdik eder. Schniewind'e cevabında "ben hala reddediyorum," diye yazar, "tarihsel araştırma Mesih'teki Tanrı'nın epiphansininin (görünüş) hiçbir iziyle karşılaşamaz."⁶ O, bize İsa vasıtasıyla (ve Sokrat ya da Buda) Tanrı'nın kurtarıcı sözüyle niçin vahyettiğini sormamızı bile yasaklar. "Şimdi Vahyedenin belirli tarihsel bir şahsiyet, Nasıralı İsa'dan başka birisi olmadığı daha da belirgin hale gelmektedir. Niçin bu spesifik insan? Bu, cevaplanamaz, cevaplanmaması gereken, giderilmesi imkansız bir şekilde Vahye ait olan savunmayı tahrip etmek için cevaplandırılan bir sorudur."⁷

Bultmann, vahye atfettiği bu beş karakteristiği mite bağladığı anlamla açıklamaktadır. Onu eleştirenlerin çoğu gerçekten elastiki bu kelimeyi kullanımını yüzeysel bir şekilde yorumlamaktadırlar. Onlar, Kopernik sonrası kozmoloji tarafından modası geçmiş (öyle söylenen) bulunan, Tanrı'nın ve bu dünyadaki faaliyetinin görüntülerini belirtmek için kullanılmaktadırlar. Bu incili mitolojiden arındırmak, o halde ya bu arkaik Öğeleri dışarıda bırakmaktır ya da bu öğeleri yeniden kurmaktır.

Bultmann'ın son makalelerinde savunmacı bir ilginin varlığını inkar etmeye istekli değilken sözde "bildirim problemi" tarafından değil de, vahiy kavramı tarafından belirlenen mite verdiği temel anlamla ilgili açık bir etki hissettim. Eğer bir ifade Tanrı'yı karşılaşma ve kendini-anlama alanı dışında bir "nesne" olarak tasvir ediyorsa o mit kategorisine aittir. Tanrı'yla ilgili hakikat daima, Kierkegaard'ın kullandığı anlamda, "öznel" olmalıdır. O, benim varoluşumu aydınlatan ve benim kararımı burada ve şimdi davet eden bir hakikat olmalıdır. Dolayısıyla Bultmann, 1929'da, vahiy olayının "sadece bir haber getiren bir söz olmanın dışında ve bizim dışımızda vuku bulan kozmik bir süreç olamayacağını yazmıştır (*bir mitten başka hiç bir şey olmasın diye*)" (s. 78; italikler bana aittir).

O halde, bu, Tanrı'nın Mesih'teki vahyinin temel yapısıdır. Sözümlü

⁶ KM, s. 117.

⁷ *Theology of the New Testament*, II (İngilizce çevirisi, London: 1955), 69.

tamamlamak için, iki soruya daha göz atacağım: Hıristiyan vahyi ile seküler felsefe arasındaki ilişki, ve Hıristiyan vahyi ile sözde "genel" vahiy arasındaki ilişki.

Bultmann'ın kendini anlamının doğasını açıklamak için varoluşçu felsefenin terimlerini kullandığı iyi bilinmektedir. Onun savunması çift yönlüdür.

Birincisi, O, Hıristiyan düşünürlerin, vahyi değerlendirirken felsefi kategorileri benimsemeye zorlandıklarını, mecbur olduklarını iddia eder: "Her teoloji, bir kural olarak, bir felsefi gelenekçe belirlenen, insanın teoloji öncesi anlamasının kavramlarını açıklamaya bağlıdır" (s. 98).

İkincisi, Bultmann, felsefe ile vahiy arasında keskin bölücü bir çizgi çeker. Felsefe, varoluşun doğasını aydınlatır. O, insana çabalayacağı bir hedef bile teklif edebilir. Fakat ideali fiile dökemez. Heidegger'in terminolojisinde, o "otantik" varlık formunu ifşa eder. Fakat sadece Mesih'teki Tanrı forma içerik verir.⁸

Bultmann'ın genel, veya tabii vahiyle ilgili görüşleri 1941 tarihli makalesinde netleşmiştir.⁹ Bu makaleye göre, Hıristiyan olmayanlar Tanrı'yı kendi varoluşlarına aşkın bir güç olarak bilebilirler, fakat onlar onun hakkında olumlu olarak doğru olan hiçbir şeyi bilemezler. Onlar sadece olumlu olarak bütünü yüksek bir güç tarafından kontrol edilen sınırlı, sonlu olduklarını bilmektedirler; fakat yalnızca Hıristiyanlık bu varlığın ne (ya da daha doğrusu kim) olduğunu söyleyebilir.

Hıristiyan imanı o halde Tanrı-sadece onu aydınlatmak ve anlamak için hakkında Hıristiyan olmayan araştırma temeline dayanan bilgiyi eleştirmektedir, fakat her şeyden önce Hıristiyan olmayan araştırmanın kurduğu cevabı (eleştirir). O gerçekte Hıristiyanlık dışındaki kişinin hiç de bir cevaba ulaşamayacağını ileri sürmektedir, o, araştırmasının ciddiyetinde ve açıklığında bir sona varsa bile. O Hıristiyan dışındaki bütün cevapların yanımlar olduğunu ileri sürmektedir.¹⁰

Ben şimdi tanımladığım beş karakteristiğe göre Bultmann'ın vahiy kavramını değerlendireceğim.

(1) Ben kesinlikle Bultmann'ın vahyin öncelikle Tanrı'nın Mesih'teki kişisel kendini -ifşası anlamına gelmekte olan aksiyomuyla ilgili olarak Bultmann'a katılmakta istekli olacağım. Bu aksiyom (söylediğim gibi, açıkça bugün birçok teolog tarafından paylaşılmaktadır) İncil tarafından gerekli kılınmaktadır. Kitab-ı Mukaddes yazarlarına göre Tanrı uzak, şahsi olmayan Summum Bonum ya da İlk Sebep değildir; o yarattığı dünyayı kurtarma fiilinde bulunan yaşayan Tanrıdır. Daha kesin bir şekilde, bu aksiyom, Yeni Ahit'in apocalypsis (vahiy) ve apocalypstein (vahiy) kullanımı tarafından gerektirilmektedir. Bu kelimeler, normal olarak

⁸ Bkz. *KM*, ss. 27-28.

⁹ *Essays, Philosophical and Theological* içinde çevrili olan (London: SCM Press, 1955), ss. 90-118.

¹⁰ *Age.*, s. 98.

eskatolojik bir manaya sahiptirler; onlar Mesih'in ikinci gelişine atıfta bulunmaktadır. Fakat ikinci geliş, ilkiyle önemlilikte aynıdır. Böylece ilk apokaliptik'in özü (İsa'nın ilan ettiği gibi)¹¹ Baba'nın Oğul'daki tabiatının örtüsünün açılmasıdır.

Hıristiyanlığın kişisel bir anlaması, Roma Katolik eğilimi tarafından vahiyle dogmanın "Vahyedilmiş hakikatleri"yle eşitlemek için belirsizleştirilmiştir. Fakat Newman'ın zamanındaki İngiliz Protestanlarını doğrudan veya dolaylı olarak ilahi Şahısla ilgili bütün doktrinleri gerçek tasdikinin yerine keyfi olarak seçilmiş doktrinleri dar bir alandaki kavramsal tasdiki koymakla suçladığını hatırlamak yararlı olur.

(2) Bana öyle geliyor ki, Bultmann, Tanrı'nın vahiy fiilinin eşzamanlı olarak örtülü olduğunda da haklıdır. Burada yine O, Kitab-ı Mukaddes'te "vahyedilen" in daima "gizli" Tanrı olduğunda da haklıdır. Mesih'te, hulul olmuş Oğul'da bile, Tanrı'nın mevcudiyeti iman dışında bilinemez. Tanrı'nın aracılık ettiği olaylar içindeki bu gizleniş peygamberlik ve mucizelerden hasıl olan eski moda önermelerin kaba şekillerince bilmezlikten gelinebilir; fakat günümüzde oldukça yaygın olarak bilindiği için bu konuyla ilgili daha ileri bir tartışmaya gerek duymuyorum.

Bununla birlikte, 1 numaraya (temel aksiyom) atıf yapmaya mecbur hissettiğim belirli eleştiriler de var. Ben Bultmann'ın vahyin öncelikle tarihsel olaylarda Tanrı'nın kişisel mevcudiyetinin Öz-ifşası anlamına geldiği görüşünü tamamen onayladığımda, onun doktrinsel formülasyonların ikincil önemini gerçekleştirdiğinden şüphe duymaktayım. "İnanmak" ("believing in"), "şeylere inanma" (believing that)nın bir miktarı olmadan imkansızdır. Yeni Ahit bile (Cullmann'ın gösterdiği gibi) nükleer inançları içermektedir. Üstelik, bir kez Kilise, vahyedilmiş bilgiler üzerine yoğunlaşmaya başladığında, o uzlaşmacı inançlarla sonuçlanan spekülasyonlarla meşgul olmakla kayıtlıdır (hem sapkınlığı kontrol etmek, hem de kendi farkındalığını aydınlatmak için).

Bultmann'ın dogmaya yoğunlaşması kolayca onun felsefi ve teolojik arkaplanı açısından açıklanmaktadır. Liberal Protestanizm Kant'tan Schleiermacher'e, sonra Ritschl'e, Hermann'a intikal etmiştir. O, felsefi olarak Kant'ın fenomenlerden numenlerin ayrılması ve pratik aklın nazariyesine dayanmaktadır. Sadece bu ifadeler bizi güvenli olarak Hıristiyan vahyinin ahlaki etkisini göstermekle ilgili başarıya ulaştırabilmektedir. Böylece biz Mesih'in gerçekten ilahi olup olmadığını bilemeyiz; biz en fazla onun "bizim için" Tanrı olduğunu söyleyebiliriz. Doktrin Ritschlci

¹¹ Matta11: 25-27. Luka 10: 21-22.

yeniden kurgularının yetersizliği (ve onların çelişkili o İması-çünkü her şeyden önce onlar veri vermenin ötesine giden spekülasyonlara) açıklanmıştır. Aynı yetersizlik (ve aynı çelişiklik) Bultmann'ın "nesnel" akıl ile öznel iman arasında ortaya koyduğu mutlak zıtlık temelindeki spekülatif dogmayı reddini hazırlar. Henüz bu zıtlık, sadece yaygın bir varoluşçuluk vasıtasıyla yorumlanmış liberal gelenek tarafından dikte edilmemektedir (belirlenmemektedir). Tasvir ettiğim üçüncü, dördüncü ve beşinci karakteristikler tarafından değiştirilemez kılınmıştır. Eğer vahiy, řu anki bir karşılaşmaya hasredilirse ve eğer o sistematik olarak kendini-anlamayla ilişkili olacaksa, orada Tanrı ve "onlardaki" fiili hakkında konuşmaya teşebbüs eden doktrinlere yer olamaz. Bundan dolayı, Bultmann "The Christological Confession of the World Council of Churches" makalesinde şöyle yazar:

şimdi kesin soru řu olmalıdır: İsa'nın tabiatıyla ilgili bize bir şeyler söylemek niyetindeki makaleler, onu tasvir etmede, onun kendindeki varoluşunu nesnelleştirmeden ne kadar uzaktır ve uzak mıdır acaba, veya iman için, insan onun önemiyle ilgi konuşmaktan ne kadar uzaktır ve uzak mıdır acaba? Onlar-onu řu şekilde de formüle edebildiğim-onun tabiatı (physis) veya Christus pro me (Mesih benim önümde) oluşu hakkında konuşmakta mıdırlar? Onun hakkındaki kristolojik (christological) bir bildiri aynı zamanda benim hakkımda da bir bildiri midir? O Tanrı'nın Oğlu olduğu için bana yardım eder mi, ya da bana yardım ettiği için mi Tanrı'nın Oğludur?¹²

Bultmann'ın vahiyle ilgili görüşleri hakkındaki bir kritiğin üçüncü, dördüncü ve beşinci karakteristiği dikkate alması gerektiği açıktır; çünkü bunları Bultmann'ın, liberal Protestanizm'in varsaydığı Kantçı dikotomilere verdiği farklı şekil belirlemektedir.

(3) Bana öyle geliyor ki Tanrı ve insan arasındaki ilişkiyi resmeden mümkün bir (ve belki de Lutercilere göre de uygun bir) imaj olan "karşılaşma"nın, sadece bir imaj olmadığı aşıkardır. O, (mesela) Cambridge Platoncularının entelektüel olarak yumuşatılmış imanını veya mistik birleşme tecrübesinin hakkını veremez. Üstelik vaaz (bir karşılaşmanın

¹² *Essays*, s. 280. Tabiat (physis'i)'ı kötüleyici atfa dikkat ediniz. Bultmann daima Yunanlılarla İbranilerin düşünme şekli abartılı ve yanıltıcı bir tarzda karşılaştırmaktadır. Üstelik, son cümledeki "çünkü" ("because")nın anlamı belirsizdir. Mesih bana yardım ettiği için Tanrı'nın Oğludur {ordo cognoscendi'de} olabilir. Pavlus Mesih'in ölümünün kefaretili gücü yoluyla Tanrı'nın sevgisinin inkarnasyonunu Mesih'te algıladı. Fakat (ordo essendi'de) Mesih Tanrı'nın Oğlu olduğu için bana yardım eder; çünkü o ilahi (ve insani) tabiatı yoluyla tam bir kurban olmayı teklif edebilir.

normal önşartı olan), hakikati kuran birçok öğeden sadece bir tanesi ve Tanrı'nın iman edenlere kendini onun vasıtasıyla vahyettiği ruhi ibadettir.

Bultmann, radikal olarak ruhi ve patristik düşünceden ayrılmaktadır ve böyle yapmakla o varoluşçuluğun en derin içgörülerinin muhtaç olduğu teolojik kapsamlılığı kaybetmektedir. (Yuhanna'cı girişten çıkarılan) Ortodoks doktrine göre, Mesih bütün her şeyin onun vasıtasıyla yapıldığı varlık-üstü Sözdür. Bultmann yaratıcı ve nüfuz edici bir Söze yer vermez. İlahi içkinliğin herhangi bir kavramının yokluğunda, o, Tanrı'nın insanlara onu araştıracakları fiilde kendini çiziyor olduğu hakikati (Augustinus ve Pascal tarafından mükemmel bir şekilde ifade edilen) koruyamaz. Bu Tanrı'nın tabiatta içkinliğinin inkarı, lütufta içkinliği inkarı içermektedir. Kutsal (Nüfuz edici) Ruhla ilgili Kitab-ı Mukaddes referanslarının orijinal güçlerinin durmasına izin verilemez. Bultmann karşılaşma ile ilgili dilde onları yeni bir biçime sokma ("mitolojiden arındırma") ya bağlıdır.

(4) Bultmann'ın Tanrı ile ilgili bilginin yine kendiyile ilgili bilgiyi içerdiği iddiası daha makuldür ve konunun hak ettiği dikkati verdiğiinden şüpheliyim. O, kesinlikle vahyi öz-farkındalıkla özdeşleştirmede isteksizdir. Aksine o öz-farkındalığın vahiyde insani öğe olduğunu söylemektedir. Bu konuda o eminim ki haklıdır. İnanan, fizikçinin bir atom olarak dikkate aldığı Tanrı'yı objektif, teorik ilgiyle dikkate alamaz. Tanrı'yı bilmek inanan için kurtarıcı ve Allaha talihli olan ilginin nesnesi olarak kendini bilmektir.

"Kendini-anlama" terimi (ve onun vasıtasıyla açık bir şekilde ifade edilen varoluşçu kategoriler) yenidirler; fakat fikir Hıristiyanlığa özgüdür ve Calvin tarafından *Institutes*'in girişinde takip ettiği gibi veciz bir şekilde ifade edilmiştir. "Bizim irfanımız, doğru ve dayanıklı irfan sayılmak zorunda olduğu ölçüde, hemen hemen tamamen iki parçadan meydana gelmektedir: Tanrı hakkındaki bilgi ve kendimiz hakkındaki bilgi. Fakat bunlar birçok bağlantı tarafından birbirine bağlı oldukları gibi, ikisinden birinin diğerini meydana getirdiğini, ve diğerinden önce geldiğini belirlemek kolay değildir."

Henüz bu tez kısmen doğrudur. Her teolojik ifade kendini anlamaya acil bir başvuru yapmaya gerek duymamaktadır. Eminim ki bir Hıristiyan için uygun olan Teslis doktrininin kendi varoluşuna hemen algılanabilir bir etki yapmasını beklemeksizin niyetinde olmaktır(düşünmektir). Böyle bir niyetlilik gerçekte bir etkiye sahiptir-fakat varoluşçu terimlerle tamamen ifade edilemeyen dolaylı bir çeşit etki. Tanrı sevgisinin ve Tanrı hakkındaki bilgimizin ne kadar uzak olduğu, ilgisiz olunabilecek benim giremeyeceğim can sıkıcı bir sorudur; fakat onlar daima Bultmann'ın kendini-anlamayla ilgili konuşmasının içerdiği bir örnek şekilde pratik ilgilere doğrudan bağlı olmaya ihtiyaç duymazlar.

(5) Belki de en kötü sonuç, Bultmann'ın vahyi şimdiki bir karşılaşmaya

sınırlamasının tarihsel İsa'daki ilahi herhangi bir epiphaniyi (görünüşü) bulmayı reddetmesinin takip etmesidir. Ben böyle bir görüşü inanılmaz buluyorum. Şüphesiz Tanrı birçok şekilde nihai bir vahiy verebilmiştir. Gerçekte O antik Filistin'de bir bakireden varsayılan insanlık yoluyla vahiy vermeyi seçmiştir. O böylece kendini insanların tasarrufuna koymuştur; ve O çarmıha gerilmiştir. Kıyasla eminim ki O'nun kurtarıcı fiillerine (zamandan zamana zorunlu olabilen şekilde ve boyutta) yanılabilir tarihçilerin ve onların yanılabilir zanaatlarının ellerine imanın yasalştırılmasını koyması uygundur (ve kıyasla eminim ki o küçük bir "kusur"dur). O'nun vahyinin tarihsel tabiatı bizim kabul ettiğimiz tarihsel bilgiyi (onun bütün belirli kesinsizlikleriyle beraber) iman için tam delili oluşturan birçok öge arasından birisi olarak talep eder.

İki tamamlayıcı husus kalmıştır: Bultmann'ın vahiy açıklamada felsefi kavramları kullanması ve onun genel (veya tabii) vahiyle ilgili görüşleri. Ben diğer makalelerde açıklanan birincisinden bahsetmeyeceğim; fakat son verirken ikincisine olan tavrımı işaret edeceğim.

Bultmann'ın Hıristiyanlığın dışında herhangi olumlu bir vahiy kabul etmemesi Barth'la güçlü yakınlığını göstermektedir. Bu red bana öyle geliyor ki savunulamaz bir savdır. Eğer biz doğru dini ahlaki özelliklere sahip olan ve ona tapınan kişilerle kişisel ilişkinin bir türüne girebilen bir Tanrı'nın kabulü olarak görürsek-ve bu Hıristiyan bakış açısından aşgari bir tanımlama olarak yetmektedir-ben (mesela) Yunan ve Hindu düşüncesinin iyi bilinen safhaları yoluyla Tanrı'nın kendisini olumlu olarak vahiy ettiğini nasıl inkar edebildiğimizi anlamamaktayım. Elbette vahiy bitmemiştir ve garantili değildir. Elimizde kalan, sınırlı şekli ve aşamasında Hıristiyanların İsa Mesih'in Babası olarak bildiği bir, tarifsiz Tanrı'nın bir vahyidir.